

Bojná.

Archeologický výskum v rokoch 2009 – 2010.

Vedúci výskumu: PhDr. Karol Pieta, DrSc.

Spoluriešitelia: Štefan Hritz, Mgr. Ján Haruštiak, Mgr. Miriam Jakubčinová, Mgr. Terézia Vangľová

Do aglomerácie obce Bojná patrí včasnostredoveké hradisko Bojná I. – Valy, Bojná II. – Hradisko, Bojná III. – Žihľavník a v roku 2008 novoobjavená lokalita Bojná IV. – Nové valy. V rámci katastra obce aj v jeho najbližšom okolí sa robili viaceré povrchové prieskumy, ktoré priniesli nové poznatky o osídlení tohto kraja nielen v období včasného stredoveku, ale aj v praveku. Aj priamo na hradisku Bojná I. – Valy sa našli dôkazy pravekého osídlenia (kamenný sekeromlat, štiepaná industria).

Od roku 2007 sa na hradisku Bojná I. – Valy realizuje systematický archeologický výskum. V priebehu prvých dvoch výskumných sezón sa získali zaujímavé výsledky o vnútornom areáli, ako aj o fortifikácii hradiska. V rokoch 2009 a 2010 sa pokračovalo v odkrývaní jednotlivých plôch a rovnako aj v skúmaní obvodového valu. Najväčšia pozornosť sa venovala vrcholovej plošine vnútorného areálu, označovanej ako plocha 3, ktorá bola čiastočne preskúmaná v rokoch 2007 a 2008, ale jednotlivé sondy sa odkrývali aj v iných častiach lokality.

Na hradisku bolo odkrývaných a preskúmaných niekoľko zemníc. Zväčša ide o dvojicu zahĺbených objektov postavených v tesnej blízkosti vedľa seba. Len v jednom prípade sa jedná o osamotenú zemnicu a to v blízkosti západnej brány. V okolí týchto obydlí boli objavené zásobné a odpadové jamy. Na odkrytej ploche sa zachytili aj rozdielne veľké kamenné koncentrácie, ktoré by mohli poukazovať na ľudský zásah.

Cez celé hradisko vedie cesta, ktorá v minulosti patrila k dôležitým obchodným trasám medzi Ponitím a Považím. Na západnom predhradí, kde cestu pretína línia valu a priekopy, bola situovaná malá sonda. Skúmaním sa zistilo, že tu bola postavená jednoduchá rampa a na podloží boli identifikované stopy po vozových koľajach.

V roku 2009 a 2010 sa pokračovalo aj v skúmaní obvodového valu, avšak na rozdiel od predchádzajúcich rokov bol rez vytýčený severne od západnej brány. Val bol v tejto časti spevnený predsunutým valom a priekopou. Počas výskumu sa zachytila a preskúmala drevená konštrukcia, ktorá bola zničená pravdepodobne požiarom, ako aj na sucho kladené kamenné múriky.

Bohatý nálezový súbor sa rozšíril o veľký počet drobných predmetov, ako aj keramického materiálu. Medzi významné nálezy patrí väčšie množstvo streliek, ozdobné kovania, ostrohy, rôzne poľnohospodárske nástroje. Z výskumnej sezóny 2010 patrí medzi najkrajšie nálezy ozdobné nákončie pošvy meča.

Do areálu obce Bojná patrí aj ďalšia lokalita označovaná ako Bojná III. – Žihľavník, na temene ktorého sa nachádza fortifikácia s valom a priekopou. Neďaleko od opevnenia bolo identifikovaných niekoľko mohýl, z ktorých jedna sa stala predmetom výskumu v rokoch 2009 - 2010. Jej skúmanie, ako aj jej blízkeho okolia, prináša nový pohľad na počiatky osídlenia Bojnej vo včasnom stredoveku.

Literatúra:

Pieta/Haruštiak/Jakubčinová/Vangľová 2008: K. Pieta/J. Haruštiak/M. Jakubčinová/T. Vangľová: Výskum včasnostredovekého hradiska Bojná I v rokoch 2007 a 2008. AVANS 2008, v tlači.

Pieta/Haruštiak/Jakubčinová/Vangľová 2009: K. Pieta/J. Haruštiak/M. Jakubčinová/T. Vangľová: Výskum včasnostredovekého hradiska Bojná I v rokoch 2009. AVANS 2009, v tlači.

Obr. 1. Plocha 3, zemnica 3 (Foto: Š. Hritz).

Obr. 2. Plocha 7, zemnica 5 (Foto: Š. Hritz).

Obr. 3. Plocha 7, zemnica 5, pohľad na kamennú piecku (Foto: T. Vangľová).

Obr. 4. Rez západným valom, pohľad z vonkajšej, západnej strany (Foto: M. Jakubčinová).

Obr. 5. Rez západným valom, vnitřní část, detail (Foto: M. Jakubčinová).

Obr. 6. Rez cez mohylu (Foto: K. Pieta).